

PATRZAJĄCY (13) *part praes act*

patrzający (12), **patrzając** (1); patrzający : patrzając *WujNT* (1:1).

Oba a jasne.

sg m N patrzający (3). ◇ *G patrzając(e)go* (1). ◇ *pl N m pers patrzający* (3). *subst patrzając* (1). ◇ *G patrzających* (1). ◇ *D patrzającym* (3). ◇ *A m pers patrzając(e)* (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. patrzeć.

1. *Postrzegający wzrokiem: oglądający, spoglądający; widzący; obserwujący; contemplans Mącz; adspiciens Vulg* (10) : *Contemplans, Pátrzáyáci/ poglądayáci. Mącz* 443c.

patrzający na co (1): *ize Gwar podniefnyenim pálcá wielkiego vwinawfzy go w rękaw czynią/ co fie wiele ludziom pátrzáiyacym ná tho zda być nieiákim fzyderftwem GroicPorz v2v.*

W połączeniu z przysłówkiem wyrażającym określone uczucie (1): *Tetrici – Srodzi, kwalno patrzaiáci. Calep* 1061b.

Wyrażenie: »patrzając z daleka« (1): *Były też y niewiáfty pátrzáiyac z dáleká [de longe adspicientes] WujNT Mar* 15/40.

a. *W funkcji rzeczownika; spectator Modrz* (5) : *Abowiem kto z was chcąc budowác wieżę/ nie pierwey śiadfzy oblicza nakład/ [...] áby inać/ gdyby záłożył fundáment á nie mógł dokończyć/ wfzyscy pátrzáiyacy [omnes qui vident incipient] nie poczęli śmiać fię z niego WujNT Luc* 14/29.

patrzający z czego [= skąd] (2): *Vmieć fie podfzancowác/ ftać ná dobrym rázie/ gdzieby był/ pátrzáiyacym z blánkow/ ná przekázie. BielSat N [idem] BielSjem* 36.

patrzający na kogo (1): *áby ten męftwo ábo godność iáką czuł do siebie/ kto znák iey nośi. Bo iefli ináčzey/ tedy y ofzukawa oczy ná fię pátrzáiyacych/ y złym przykłądem Rzeczypośpolitey fzkodzi ModrzBaz* 51v.

Szereg: »patrzający i słuchający« (1): *Káždy tedy ma fię pilnie ftárác o to/ żeby w życiu fwem y w obyczáioch [...] niemiał/ nic próżnego/ nic obłudnego/ nic tákiego coby z gránic prawdy wykroczyło/ ábo pátrzáiyace y słucháiyace [spectatores auditoresque] zdrádzic y ofzukać mogło. ModrzBaz* 60v.

a. *Przebywający z kimś, obcujący bezpośrednio [na kogo]* (1) : *Ale iż iuż [Pan Jezus] wzięty ieft od oczu ludzkich: tedy trudno wzywác przytomnością cíielefną od nas oddalonego/ [...] áni ná nas teraz pátrzáiyacego CzechRozm* 192v.

2. *Myślący o czymś, rozpatrujący, rozważający* (1) :

Wyrażenie: »daleko naprzod patrzający« (1): *[Zygmunt I] Był to człówiek dáleko naprzod pátrzáiyacy [multum providens] á powinności fwe oftróźnie vważáiyacy ModrzBaz* 106v.

3. *Starający się o coś, chcący czegoś [czego]* (1) : *Oto ludzie ziemfcy/ ludzie rozumom fwym dufáiyacy/ ludzie rzeczzy thylko ziemfkich pátrzáiyacy [...] RejAp* 104v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : *miłuiący, rymuiący, broniący, poglądayacy, pátrzáiyacy. JanNKar* G2v.

Synonimy: 1. obaczający, oglądający, widzący.

Cf **PATRZAĆ, PATRZĄCY**